

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Hartman Sannestraat en Steven Huygenstraat, Sint Annaparochie

In het kader van de natuurwetgeving

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	M.T. Berghuis
In opdracht van	Gemeente het Bildt
Naam opdrachtgever	B. van der Veer
Rapportnummer	RA12191-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	11 juli 2012
Aantal pagina's	33
Collegiale toets	T.P. Molenaar
Wijze van citeren	Berghuis, M.T. , 2012. Ecologische quickscan Hartman Sannestraat en Steven Huygenstraat, Sint Annaparochie. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA12191-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doel	8
1.3 Leeswijzer	8
2 Wet en regelgeving	10
2.1 Flora en faunawet	10
2.2 Bescherming van gebieden	13
3 Werkwijze	14
4 Omschrijving plangebied	16
5 Resultaten beschermde soorten	18
5.1 Vaatplanten	18
5.2 Zoogdieren	18
5.3 Vogels	20
5.4 Amfibieën en vissen	21
5.5 Reptielen	21
5.6 Libellen en dagvlinders	21
5.7 Overige ongewervelden	21
6 Ingreep	22
7 Toetsing aan wet- en regelgeving	23
7.1 Zoogdieren	23
7.2 Vogels	24
7.3 Vissen	24
7.4 Overige soortgroepen	25
7.5 Gebiedsbescherming	25
8 Conclusies en aanbevelingen	27
8.1 Steenmarter	27
8.2 Vleermuizen	27
8.3 Vogels	28
8.4 Vissen	28
8.5 Samenvatting	28
9 Geraadpleegde bronnen	29
9.1 Geraadpleegde literatuur	29
9.2 Geraadpleegde websites	29
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	31
Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels	33

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens twee locaties in St. Annaparochie opnieuw in te richten. Het betreft een locatie aan de Hartman Sannestraat en een locatie aan de Steven Huygenstraat in St. Annaparochie.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

Naast het effect op beschermde soorten kan het nodig zijn om onderzoek te verrichten naar de negatieve effecten van de ingreep op de kwaliteit van beschermde gebieden in de omgeving.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?
- Naar welke soorten en functies dient eventueel aanvullend onderzoek plaats te vinden?
- Zijn negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten of is hier een nadere toetsing voor nodig?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. In hoofdstuk 7 worden vervolgens de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet. Ook wordt ingeschat of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uitgesloten kunnen worden. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte bronnenlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Wet en regelgeving

2.1 Flora en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking

getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde nestlocaties terug. De voorwaarden waaraan deze nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer ook dat niet mogelijk blijkt dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>

2.2 Bescherming van gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland zijn de bescherming van natuurgebieden en de daarin voorkomende natuurwaarden geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Onder deze wetgeving vallen zowel de Natura 2000-gebieden als de Beschermde Natuurmonumenten. Natura 2000-gebieden zijn gebieden welke aangewezen zijn op grond van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn of beide. Zowel Natura 2000-gebieden als Beschermde Natuurmonumenten zijn geselecteerd en als te beschermen gebied aangewezen op grond van in deze gebieden voorkomende bijzondere natuurwaarden. Deze natuurwaarden mogen niet worden aangetast. De Provincie is het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998. Voor meer informatie over de Natuurbeschermingswet 1998 en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening/toetsen-ruimtelijke-plannen/habitattoets).

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bestaat uit planologisch beschermde gebieden welke zijn aangewezen teneinde ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan de EHS en is daartoe het Bevoegd Gezag. Voor meer informatie over de EHS en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening/toetsen-ruimtelijke-plannen/ecologische-hoofdstructuur).

3 Werkwijze

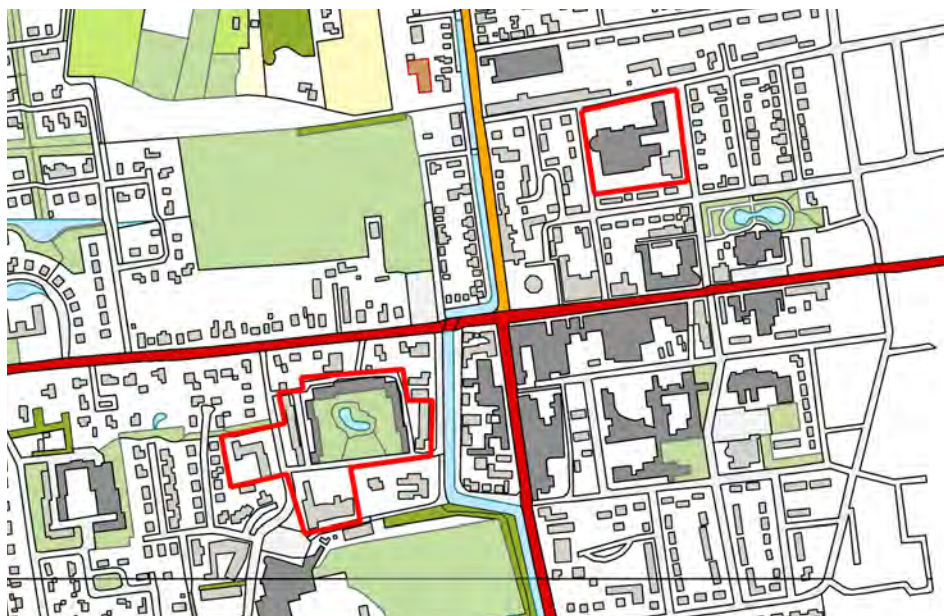
De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 5 juni 2012 werd plangebied Hartman Sannestraat en Steven Huygenstraat, Sint Annaparochie, door M.T. Berghuis bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd. Het veldbezoek is in de ochtend uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:
 - verrekijker;
 - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek is onderzocht welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van Quicksanhulp.nl en relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites. Daarnaast is de ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden onderzocht.
3. Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek is op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op grond van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies.
6. Vervolgens zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.
7. Ten slotte is bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied ligt in Sint Annaparochie, in de provincie Friesland. Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden: deelgebied 1 is gelegen aan de Hartman Sannestraat en deelgebied 2 aan de Steven Huygenstraat. In Figuur 1 zijn de ligging en de begrenzingen van beide deelgebieden weergegeven. Deelgebied 1 bestaat uit een schoolgebouw, enkele rijtjeswoningen en een groene zone met een vijver. Dit deelgebied wordt aan de zuidzijde begrensd door het gemeentelijke zwembad, aan de westzijde door bebouwing, aan de noordzijde door bebouwing, en aan de oostzijde door een vaart. Deelgebied 2 bestaat uit een schoolgebouw. Deelgebied 2 wordt rondom begrensd door bebouwing en gemeentelijk groen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing van het plangebied in rood aangegeven. Deelgebied 1 ligt linksonder, deelgebied 2 rechtsboven. ©Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- enkele gebouwen met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur;
- een vijver;
- dunne bomen, bestaande uit onder andere gewone vlier (*Sambucus nigra*), lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), zwarte els (*Alnus glutinosa*) en berk (*Betulus spec.*) (diameter borsthoogte < 25 cm);
- dikke bomen, bestaande uit linde (*Tilia spec.*) en es (*Fraxinus excelsior*) (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes;
- lage, opgaande begroeiing bestaande uit haagbeuk (*Carpinus betulus*).

Afstand tot beschermde gebieden

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is de Waddenzee. Het gebied ligt op een afstand van meer dan 3,5 km van het plangebied. De Waddenzee is tevens aangewezen als Wetland van internationale betekenis onder de Ramsar Conventie.

Het plangebied ligt op een afstand van meer dan 3,5 km van de dichtstbijzijnde EHS.

Er zijn geen Nationale Parken of Nationale landschappen in de buurt van het plangebied aanwezig.

5 Resultaten beschermde soorten

Op grond van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht.

5.1 Vaatplanten

In deelgebied 1 worden op grond van de voedselrijke omstandigheden ter plekke en de gawe muren van de woningen en schoolgebouwen geen beschermde vaatplanten verwacht. In deelgebied 2 is ook sprake van voedselrijke omstandigheden, terwijl het schoolgebouw ook gawe muren heeft, waardoor ook hier geen beschermde vaatplanten worden verwacht. Het overige groen is binnen beide deelgebieden aangeplant. Tijdens het veldbezoek zijn in beide deelgebieden geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Ook worden binnen het plangebied geen beschermde vaatplanten verwacht.

5.2 Zoogdieren

Muizen

De verspreidingen van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) liggen buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg, Achterhoek en oost-Groningen, in Twente en Zeeuws-Vlaanderen, en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte, kruidenrijke vegetatie behoeft. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren. Deze ecotopen zijn niet aanwezig in het plangebied. Derhalve kan worden gesteld dat er geen beschermde muizen binnen het plangebied zullen voorkomen.

Marterachtigen

De woningen waren tijdens het veldbezoek niet toegankelijk en konden daardoor niet volledig worden onderzocht op sporen van de steenmarter (*Martes foina*). Tevens konden de schoolgebouwen niet volledig op sporen van de steenmarter worden onderzocht, omdat in de meeste lokalen ten tijde van het veldonderzoek les werd gegeven. Aan de buitenzijde van de woningen en schoolgebouwen zijn geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Omdat de gebouwen niet aan de binnenzijde zijn onderzocht kan niet geheel worden uitgesloten dat deze dienst doen als verblijfplaats voor steenmarters.

Het plangebied is ongeschikt voor de boommarter (*Martes martes*). In het plangebied en de omgeving is weinig bos aanwezig, waardoor het ontbreekt aan

geschikt leefgebied voor deze soort.

De das (*Meles meles*) komt niet in de directe omgeving van het plangebied voor. In de tuin zijn voorts geen sporen van de das aangetroffen. De das heeft dan ook geen verblijfplaats of essentieel foerageergebied in het plangebied.

De otter komt in gebieden voor met schoon en zoet water, waar voldoende voedsel aanwezig is en waar tevens oeverzones voorkomen met voldoende rust en dekking. Omdat de otter (*Lutra lutra*) in dit deel van Nederland niet voorkomt en het plangebied niet aan bovengenoemde omgevingseisen van deze voldoet wordt de otter niet in het plangebied verwacht.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voornamelijk in het zuidoosten van Friesland voor. In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. Derhalve is het redelijkerwijs uitgesloten dat de eekhoorn in het plangebied aanwezig is.

Vleermuizen

Deelgebied 1 is geschikt als foerageergebied voor ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), watervleermuis (*Myotis daubentoni*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*). Op grond van de omvang en de ligging van dit deelgebied is de kans aanwezig dat het een essentieel foerageergebied betreft. Ook zijn in deelgebied 1 enkele lijnvormige elementen aanwezig, waarmee ook vliegroutes van vleermuizen niet kunnen worden uitgesloten.

De schoolgebouwen in beide deelgebieden en de woningen in deelgebied 1 hebben spouwmuren. Door de aanwezigheid van spouwmuren in beide deelgebieden zijn beide geschikt als vaste rust- en verblijfplaats van de volgende gebouwbewonende soorten vleermuizen: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*).

In Tabel 1 is weergegeven welke functies van bovengenoemde soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	zomeverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroue	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X	X
laatvlieger	X	X	X	X	X	X
meervleermuis	X	X	X			
ruige dwergvleermuis			X			X
rosse vleermuis						X
tweekleurige vleermuis	X	X				X
watervleermuis						X
baardvleermuis						X

5.3 Vogels

De woningen in deelgebied 1 zijn geschikt voor de huismus (*Passer domesticus*). Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Het voorkomen van de gierzwaluw, een andere vogelsoort waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, kan redelijkerwijs worden uitgesloten. De woningen zijn voor deze laatste soort te laag en de daken zijn niet stijl genoeg, waardoor gierzwaluwen niet makkelijk kunnen in- en uitvliegen. Tijdens het veldbezoek zijn bovendien geen gierende gierzwaluwen in deelgebied 1 waargenomen. Ook zijn bij de woningen geen sporen van de aanwezigheid van de gierzwaluw waargenomen.

Deelgebied 2 is niet geschikt voor broedvogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. Dit komt door de afwezigheid van geschikte in- en uitvliegopeningen voor de gierzwaluwen en het ontbreken van schuine daken met dakpannen welke zowel geschikt zijn voor huismus als gierzwaluw om onder te broeden.

Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels waargenomen, zoals merel (*Turdus merula*), zanglijster (*Turdus philomelos*), kauw (*Corvus monedula*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*). Daarnaast kunnen enkele andere vogelsoorten die broeden in gebouwen, onder bijvoorbeeld dakpannen, zoals spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en ringmus (*Passer montanus*) binnen het plangebied aanwezig zijn.

5.4 Amfibieën en vissen

In de bestaande bronnen wordt op een afstand van 10 km van het plangebied de aanwezigheid van beschermde amfibieën (heikikker en rugstreeppad) genoemd. In het plangebied is een vijver aanwezig, waardoor het geschikt is voor de voortplanting van amfibieën en vissen. In de directe omgeving van deelgebied 1 vormt de vaart direct ten westen van het deelgebied een geschikt voortplantingswater, terwijl in het plangebied voor overwintering geschikt struweel aanwezig is. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën in dit deelgebied kan dan ook niet worden uitgesloten.

Beschermde amfibieënsoorten zijn niet binnen het plangebied te verwachten in verband met het ontbreken van geschikt habitat zoals kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen.

De literatuur geeft aan dat op een afstand van 0-10 km van het plangebied beschermde vissoorten voorkomen; bittervoorn (*Rhodeus cericeus*) en kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*).

Aangezien in de vijver in deelgebied 1 begroeiing aanwezig is, kan derhalve de aanwezigheid van beschermde vissen niet worden uitgesloten.

5.5 Reptielen

Op grond van de literatuur komen in de directe omgeving van beide deelgebieden geen beschermde reptielen voor. Ook op grond van het ontbreken van geschikte ecotopen in het plangebied (open zandige plekken om in op te warmen, struweel van voldoende omvang) kan het voorkomen van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.6 Libellen en dagvlinders

De literatuur geeft aan dat op een afstand van minimaal 5 km van het plangebied een gevlekte witsnuitlibel is waargenomen. Dit betreft een soort welke leeft in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. In het plangebied komen deze ecotopen niet voor. Voor overige beschermde libellen en dagvlinders ontbreekt het eveneens aan geschikt voortplantingswater of waardplanten.

Het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders in het plangebied kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Overige ongewervelden

In verband met het ontbreken van voor overige ongewervelden geschikte ecotopen (oude eiken, voedselarm water) in het plangebied kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

De gemeente de Bildt is voornemens om de beide deelgebieden Hartman Sannestraat en Steven Huygenstraat, Sint Annaparochie opnieuw in te richten.

In deelgebied 1 wil de gemeente een Campus realiseren ten behoeve van twee bestaande scholen voor voortgezet onderwijs (de OSG Piter Jelles school en de CSG Ulbe van Houten school), eventueel aangevuld met woningen langs de kade. De CSG Ulbe van Houten school wordt dan verplaatst naar de Hartman Sannestraat, waardoor de huidige locatie aan de Steven Huygenstraat 4 (deelgebied 2) voor herontwikkeling in aanmerking komt.

De bestaande woningen op de locatie van de Campus zullen worden gesloopt. De huidige schoolgebouwen aan de Hartman Sannestraat worden niet allemaal gesloopt. Het gebouw helemaal links binnen deelgebied 1 (zie Figuur 1 linksonder) wordt niet gesloopt. Voor de andere schoolgebouwen is het nog onduidelijk of deze worden gesloopt of niet

Ingrepen die ten behoeve van de ingreep in het plangebied plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen van gebouwen;
- kappen van bomen;
- verwijderen van struweel;
- dempen van de vijver;
- realisatie van nieuwbouw.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7 Toetsing aan wet- en regelgeving

Op grond van de resultaten van het veldbezoek en het literatuuronderzoek en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Uit deze toetsing volgt welke negatieve effecten verwacht kunnen worden en welke soorten daarbij betrokken zijn. Ook geeft de toetsing aan of aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is vereist.

Voorts is onderzocht of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten of dat hiervoor nog aanvullend onderzoek nodig is.

7.1 Zoogdieren

Muizen, marterachtigen en de eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat de steenmarter mogelijk aanwezig is in het plangebied en een vaste rust- en verblijfplaats kan hebben in een van de gebouwen. Het slopen van dergelijke gebouwen is in strijd met de Flora- en faunawet.

Beschermde muizen, overige marterachtigen en eekhoorn zijn niet aanwezig in het plangebied.

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat acht soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X	X
laatvlieger	X	X	?	X	X	X
meervleermuis	X	X	X			
ruige dwergvleermuis						X
rosse vleermuis						X
tweekleurige vleermuis	X	X				X
watervleermuis						X
baardvleermuis						X
	X	Komt potentieel voor				
	?	Ecologische informatie ontbreekt				
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

7.2 Vogels

Binnen het plangebied kan de huismus, een soort waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, aanwezig zijn. Daarom moet aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort in het plangebied worden uitgevoerd.

In het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels uit met name het stedelijke gebied aanwezig.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van deze broedgevallen. Omdat alle vogels tijdens het broeden zijn beschermd, kunnen werkzaamheden tijdens het broedseizoen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.3 Vissen

Binnen het plangebied kunnen beschermde vissoorten (bittervoorn en de kleine modderkruiper) voorkomen. Het dempen van de vijver kan dan ook negatieve effecten hebben op deze soorten. Daarom moet aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied.

7.4 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen vaatplanten, amfibieën, reptielen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soorten.

7.5 Gebiedsbescherming

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is de Waddenzee. Het gebied ligt op een afstand van meer dan 3,5 km van het plangebied. Door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied (veroorzaakt door bijvoorbeeld stedelijk gebied en grote wegen) zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ingreep draagt ook niet bij aan verreikende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging.

In de omgeving van het plangebied zijn geen Beschermde Natuurmonumenten aanwezig. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn voor dit project dan ook niet nodig.

De ingreep vindt niet plaats binnen de EHS. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing. Op grond van het afwegingskader EHS is de ingreep aanvaardbaar.

Ook zijn er geen Nationale parken of Nationale landschappen in de directe omgeving van het plangebied aanwezig.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- steenmarter;
- vleermuizen;
- vogels;
- vissen.

Op de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

Op grond van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ingreep worden geen significant negatieve effecten verwacht op de kwaliteit van deze beschermde gebieden.

8.1 Steenmarter

De steenmarter kan een vast rust- en/of verblijfplaats hebben in de woningen in het plangebied. Om dit te onderzoeken moeten alle gebouwen binnen het plangebied eenmalig worden onderzocht op de aan- of afwezigheid van sporen van de steenmarter.

8.2 Vleermuizen

Enkele gebouwbewonende soorten vleermuizen hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in de woningen en schoolgebouwen. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze vleermuissoorten te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur.

Bij gebruikmaking van dit protocol is er een grote mate van zekerheid dat een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie in behandeling wordt genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoekinspanning voortkomend uit de Flora- en faunawet, waarbij aanvullend vleermuisonderzoek inhoudt dat er twee bezoeken in periode 15 mei t/m 15 juli (direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (tussen drie uur na zonsondergang en drie uur voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een batdetector van het type 'heterodyne' met *time expansion* uitgevoerd worden.

8.3 Vogels

In het plangebied zijn jaarrond beschermde nesten van de huismus te verwachten.

Om de aanwezigheid van (nesten van) de huismus te kunnen onderzoeken dient nader onderzoek te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van de soortenstandaard van de huismus. Hierbij kan de afwezigheid van de huismus op twee manieren worden vastgesteld. Dit kan door middel van twee veldbezoeken aan het plangebied te brengen in de periode 1 april-15 mei. Dit is midden in het broedseizoen van deze soorten, rekening houdend met meerdere legsels van de huismus. Of dit kan door middel van het uitvoeren van vier veldbezoeken in de periode 10 maart-20 juni.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, teneinde de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

8.4 Vissen

Voor vissen moet nader onderzoek worden uitgevoerd. Dit kan worden gedaan door middel van electrovissen volgens de STOWA methode.

Ook kan dit onderzoek worden uitgevoerd door middel van scheppen met schepnetten op kansrijke plekken.

Ongeacht welke methode wordt toegepast volstaat een eenmalig veldbezoek in de periode april-oktober.

8.5 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd, mits tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de aanwezigheid van steenmarter, vleermuizen, huismus en vissen in het plangebied. Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullende onderzoek kan een aanvraag van een ontheffing en/of maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

Eventuele significant negatieve effecten op nabijgelegen beschermde gebieden zijn in het onderhavige geval niet aan de orde.

9 Geraadpleegde bronnen

9.1 Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (11-07-2012)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2):23.

9.2 Geraadpleegde websites

www.libellennet.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV (nu: EL&I) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendif (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EL&I.